

PISA-STUDIE

Kwart leerlingen beheerst basis niet: vier conclusies na dramatische resultaten

Belgisch leerlingenrapport nóg slechter dan in 2018

Onze koppositie voor wiskunde kwijt, minder uitblinkers en een grote kloof tussen kansarme en bevoorrechte kinderen. De nieuwste PISA-studie is zoals verwacht dramatisch en noopt tot vier conclusies.

1. We dalen op alle vlakken sterker dan gemiddeld

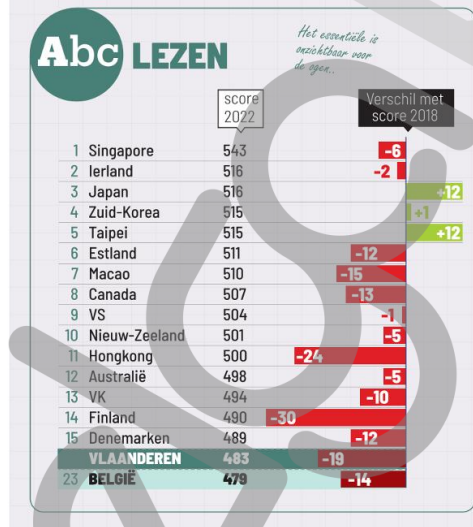
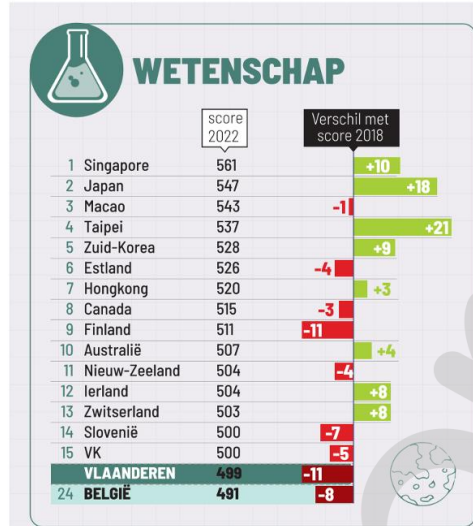
Niemand had verwacht dat deze PISA-studie (Programma voor de Internationale Evaluatie van Studenten) goed zou uitpakken voor Vlaanderen. Maar het valt op dat we voor wiskunde, lezen én wetenschappen sterker achteruitgaan dan het gemiddelde van de deelnemende OESO-landen.

Pro memorie: 15-jarigen uit 81 landen en regio's legden de PISA-toetsen in 2022 af. Het verschil is het meest uitgesproken voor lezen. Onze 15-jarigen haalden 19 punten minder in vergelijking met 2018, terwijl de gemiddelde daling 11 punten bedraagt. De sterke daling bij ons kan dus niet enkel te wijten zijn aan de wereldwijde coronapandemie. Te meer omdat het in Vlaanderen nog meeviel met de schoolsluitingen, wat in principe betere PISA-scores zou moeten opleveren dan elders.

Op de langere termijn is de daling het meest frappant voor wiskunde. Op dat domein haalden onze 15-jarigen 52 punten minder in vergelijking met 2003, wat volgens de definitie van de OESO neerkomt op een leerverlies van 2,5 schooljaren. Al moeten we die conclusie volgens de Vlaamse onderzoekers met een korreltje zout nemen. "Voor Vlaanderen is die vergelijking moeilijk hard te maken", zegt UGent-onderzoekster Nele Warlop. "Wel is duidelijk dat Vlaamse leerlingen door die daling bijna één vaardigheidsniveau (van de 8 die PISA onderscheidt, red.) zijn gezakt." Slechts twee landen deden het slechter: Finland en IJsland.

2. We verliezen onze toppers

Pijnlijk vaststelling: de groep toppresteerders op de PISA-toets wordt almaar kleiner. Opnieuw voor wiskunde is die trend het duidelijkst. In 2003 haalde nog 34,4% van de 15-jarigen het hoogste niveau. In 2022 is dat met 15% minder dan de helft. Onderwijsexperts als Wouter Duyck (UGent) hameren er al jaren op dat we die toppers nodig

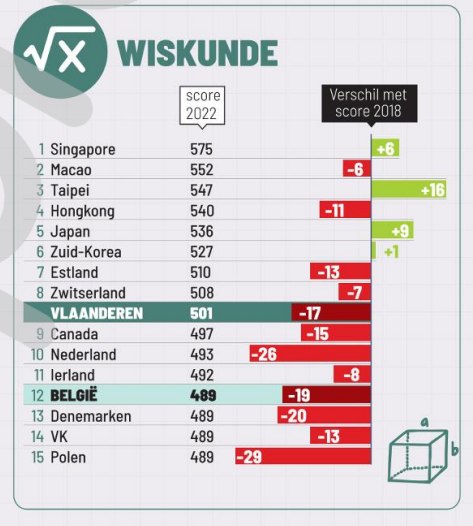
hebben om onze kennis-economie te stutten, met mensen die doceren, patenten aanvragen, enzovoort.

Tegelijkertijd wordt ook de

groep aan de bodem groter. Zo beheerst 23,9% van de Vlaamse jongeren het absolute basisoniveau voor lezen niet. Voor wiskunde is dat 22,4% en voor wetenschap-

"Voor lezen betekent dat bijvoorbeeld dat leerlingen geen onderscheid kunnen maken tussen spam en een echt bericht."

Inge De Meyer
PISA-onderzoeker UGent

pen 20,9%. "Voor lezen betekent dat bijvoorbeeld dat leerlingen geen onderscheid kunnen maken tussen spam en een echt bericht", zegt PISA-onderzoekster Inge De Meyer (UGent). "In een regio als Vlaanderen kunnen we ons echt niet permitteren dat een kwart de basis niet beheerst."

3. Afkomst heel bepalend in Vlaanderen

In theorie zou je afkomst niet mogen bepalen hoe je het doet op school. In werkelijkheid doet Vlaanderen het op dat vlak slechter dan het OESO-gemiddelde. PISA spreekt in die context over 'socio-economische eerlijkheid', uit-

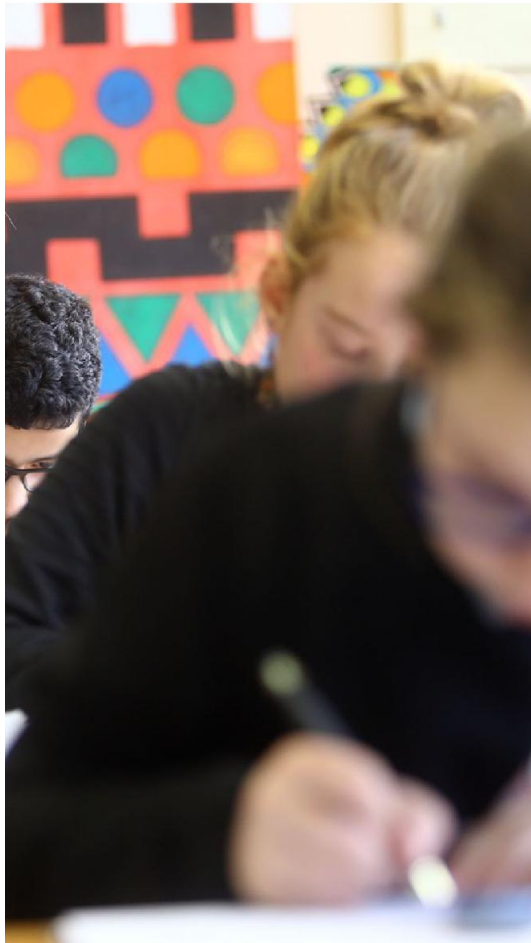
gedrukt in een percentage. Dat geeft weer in welke mate de verschillen in wiskundescores verklaard kunnen worden door afkomst. Voor Vlaanderen bedraagt dat 18,8%, terwijl dat gemiddeld 15,5% is. Die kloof tussen bevoorrechte en kansarme kinderen vergrootte niet sinds 2012, maar alleen omdat de scores van alle groepen achteruitgingen.

Ook opvallend is de kloof tussen autochtone leerlingen en kinderen van de tweede generatie. Ook hier behoort Vlaanderen met 50 punten tot de groep landen met het grootste verschil tussen die twee groepen. Ook de thuistaal speelt een cruciale rol. Van zodra

Red het leven van een kind als Umu

Doe een gift op
BE90 0016 0298 6432
of via [mercyships.be](https://www.mercyships.be)

Medische hulp recht door zee

De PISA-resultaten van België voor wiskunde, wetenschap en lezen zijn nog eens lager dan die van vorige keer. FOTO JEFFREY GAENS

“Leerlingen krijgen in Ierland dagelijks boeken mee”

Minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) benadrukte bij de bekendmaking van de PISA-resultaten, die voor Vlaamse leerlingen nooit eerder zo slecht waren, dat Ierland een gidsland is op het vlak van leesvaardigheid. De dalende Ierse resultaten voor het leesniveau zijn volledig omgedraaid dankzij een waar leesoffensie. Dat zien ook Kris Claes en Ireen Boydens. Het koppel uit Heist-op-den-Berg runt al tien jaar een B&B in Ierland en heeft met Aedan (9) en Tyrone (7) twee zonen die er schoollopen. Kris was voor hij verhuisde leraar in het lager onderwijs. Hij kan dus vergelijken. “Ze leren de kinderen hier op een totaal andere manier lezen. Zodra de kinderen vlot lezen, promoten docenten het heel hard. Iedere school heeft een bib. De leerlingen krijgen dagelijks boeken mee om thuis te lezen. Heel belangrijk is dat ze hun boek zelf mogen kiezen. Door dat kindgericht werken, maken ze lezen aantrekkelijker. De kinderen zijn gemotiveerder.”

Kris merkt dat de Ierse overheid heel hard inzet op de volledige hervorming van het onderwijs. “Ze durven nieuwe paden in te slaan. De leerkrachten krijgen constant bijscholing. Twee weken geleden kregen onze jongens nog een dag vrij omdat hun leraars op opleiding moesten.” (thv)

kinderen thuis een andere taal spreken, heeft dat een duidelijke invloed op de PISA-scores.

4. In vergelijking met EU-landen zijn we nog de slechtste niet

Toch een lichtpuntje: in vergelijking met de deelnemende EU-landen valt het nog mee. Dat lijkt in tegenspraak met het voorgaande, maar we komen gewoon van een sterkere positie dan veel buurlanden. Voor wiskunde bijvoorbeeld moeten we enkel Estland laten voorgaan. Voor lezen staan we op

de achtste plek en voor wetenschap op de zesde. “Anderzijds hebben we wel onze topositie voor lezen en wetenschap moeten lossen en zitten we nu bij de middenmoot”, zegt PISA-onderzoeker Inge De Meyer (UGent).

Opvallend is dat enkel Estland en Ierland erop vooruitgaan. Geen wonder dat onderwijsminister Ben Weyts (N-VA) naar Ierland verwijst als gidsland om kinderen weer aan het lezen te krijgen.

JENS VANCAENEHEM

Thibault (28) doceert wiskunde in ‘PISA-topland’ Singapore

“Leraar worden is hier voor niemand een tweede keuze”

Thibault Manhaeghe (28) uit Brussel wilde met eigen ogen zien waarom Singapore de topposities in PISA-resultaten domineert. Sinds kort werkt hij als leraar wiskunde in de Aziatische stadstaat.

Thibault Manhaeghe werkte eerst vier jaar lang als wiskunde-lerkracht in een school in de Brusselse Marollen, en geeft nu les aan een internationale school in Singapore. Hij merkt grote verschillen met het onderwijs hier. “Leerkrachten zijn in Singapore stuk voor stuk experts. Ze genieten een zware opleiding en worden tijdens hun carrière constant bijgeschoold.” Dat doen ze volgens hem om bij te blijven met de methodes om de leerstof het best over te brengen. “Onderwijsexperten voeren hier heel veel onderzoek uit om te zien hoe het onderwijs nog be-

ter kan. De overheid past hun adviezen ook toe. Wiskunde wordt bijvoorbeeld heel visueel voorgesteld en naast de theorie wordt ook vaak de link naar het dagelijkse leven, naar het praktische gebruik van de leerstof, gemaakt.”

Waardering

Leraars in Singapore beschikken volgens de Brusselse expat ook over de juiste mentaliteit en kennis. Hij weet waarom. “Leraar zijn is hier voor niemand een tweede keuze. De beste leerlingen worden bij wijze van spreken leraar. Het is een beroep dat door iedereen wordt gewaardeerd. Leerlingen zijn hier stil tijdens een uitleg, ouders komen niet klagen. Een leraar van hier zou in België niet kunnen aarden, omdat hij zich ondergewaardeerd zou voelen.”

Is het dan allemaal goed? “Nee,

Thibault Manhaeghe werkt als wiskundeleraar in Singapore.

FOTO RR

ik vind persoonlijk de druk op de leerlingen torenhoog. Op hun twaalfde krijgen ze al een test die hen indeelt in een onderwijsvorm, waar bijna geen ontkomen aan is. Na schooltijd zijn er vaak nog heel wat bijlessen voor de jongeren.” (thv)

ABInBev

NU GEBROUWEN MET DE KRACHT VAN DE ZON

ANNO 1366

SOLAR ARTOIS

Belgium

Dankzij ons zonnepanelenpark in Spanje kunnen we al onze geliefde bieren in België brouwen met 100% hernieuwbare elektriciteit. Elektriciteit, opgewekt door zonnepanelen is een van de energiebronnen in het brouwproces.

Bier met liefde gebrouwen, drink je met verstand.